

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської інтернет – конференції

молодих вчених і студентів

**“ ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ”**

28-29 березня 2013 року

м. Миколаїв

Організаційний комітет:

Голова та співголова оргкомітету:

НОВИКОВ О.Є. – д.е.н., професор, проректор МНАУ

ШЕБАНІНА О.В. – д.е.н., професор, декан факультету менеджменту МНАУ

ЄРМАКОВ О.Ю. – д.е.н., професор кафедри аграрної соціології і розвитку села Національного університету біоресурсів і природокористування України

ДАНИЛКО В.К. - д.е.н., професор кафедри економіки Житомирського державного технологічного університету

Члени оргкомітету:

1. КОТИКОВА О.І. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки підприємств МНАУ

2. ФАЇЗОВ А.В. – к.е.н., доцент кафедри гуманітарних дисциплін ЧПБ Тернопільського національного економічного університету

3. БЕЗП'ЯТА І.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

4. ІВАНЕНКО Г.М. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

5. КРИЛОВА І.Г. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

6. МАМАЛЮК О.А. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

7. МЕЛЬНИК І.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

8. ХРИСТЕНКО О.А. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств МНАУ

Екологічні та соціально-економічні аспекти розвитку регіональної економіки: тези доповідей *Всеукраїнської інтернет – конференції молодих вчених і студентів 28-29 березня 2013 р.* / за ред. І.О. Мельник та ін. – Миколаїв, 2013. – 578 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: «Екологізація економіки та освіти як чинник стійкого розвитку суспільства», «Соціальні аспекти розвитку регіональної економіки», «Глобалізаційні процеси економіки та їх вплив на розвиток окремих регіонів», «Природно-ресурсний потенціал регіону», «Прогнози та перспективи розвитку регіональних ринків», «Регіональні проблеми розвитку АПК», «Регіональні аспекти стійкого розвитку сільських територій», «Демографічні та міграційні проблеми регіонів України», «Механізм реалізації соціально-економічної політики держави на регіональному рівні».

Учасники конференції:

- Вінницький національний аграрний університет
- Дніпропетровський державний аграрний університет
- Житомирський державний технологічний університет
- Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
- Миколаївський національний аграрний університет
- Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
- Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
- Одеський державний аграрний університет
- Полтавська державна аграрна академія
- Тернопільський національний економічний університет

Організатор конференції:

Кафедра економіки підприємств Миколаївського національного аграрного університету

ЗМІСТ

Секція 1

„ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА”

Балковська В.В	РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	18
Біжан Ю.В.	СУЧАСНИЙ СТАН НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В УКРАЇНІ	21
Білан М.С.	ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МИКОЛАЇВЩИНИ	23
Вакар К.В.	ОСОБЛИВОСТІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА	25
Василюк Н.В., Давидчик І.С.	ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
Ганжа В.В.	ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ВПЛИВ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ	31
Губарева Н. П	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	34
Долгачова А.С.	ЕКОЛОГІЧНИЙ ТА АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ҐРУНТІВ	37
Даніч В.В.	ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	39
Дубачінська І.А.	ЕКОЛОГІЧНІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ У СИСТЕМІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	41
Дятленко Ю.І	НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ У СВІТІ	43
Загоруйко О.О.	ЕКОЛОГІЧНО-БЕЗПЕЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	45
Зуб О.М	ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОГО СЕКТОРА	47
Ігнатова Н.М.	ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТЕ ВИРОБНИЦТВО	50

Кінаш Г.С.	ПРАКТИКА ПОШИРЕННЯ NO-TILL ТЕХНОЛОГІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ ТА СВІТІ	52
Кіюта С.О.	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: СУТНІСТЬ ТА ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ	55
Кудрявська Т.Б., Дичко А.О.	КОМПЛЕКСНИЙ МОНІТОРИНГ ДОВКІЛЛЯ ЯК ОСНОВНИЙ ПРИНЦИП СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	58
Лупу А. І.	ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБРУДНЕННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ МИКОЛАЇВЩИНИ	61
Мамалюк О. А.	ЕКОМЕРЕЖА ЯК ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	63
Марченко Є.В	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ОСВІТИ: ВИЗАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА НЕОБХІДНОСТІ	66
Маруніч Т. Ю.	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	68
Мельник І.О.	СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	72
Мельнік В.В	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	75
Мількат Ю. С.	БІОТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	78
Морощук Г.С.	ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕКОЛОГІЧНУ КУЛЬТУРУ НАСЕЛЕННЯ	80
Мунч А.С.	ПЕРВОМАЙЩИНА НА ПОРОЗІ ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ	82
Назаренко А.А.	ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА	85
Неділько А.О.	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	88
Ніколаєнко Д. В.	ПРОБЛЕМИ ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ	91

Ополінський І. О., Дичко А. О.	ВИКОРИСТАННЯ БІОГАЗУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	93
Осипова Т.А., Ремез Н.С.	МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЫХОДА БИОГАЗА И ТЕМПЕРАТУРЫ НА ПОЛИГОНЕ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ	96
Погорелова Г.В.	МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ NO-TILL В ГОСПОДАРСТВАХ УКРАЇНИ	99
Погріщук Г. Б.	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ	101
Тарасюк М.Ю.	БІОБЕЗПЕКА ТА ПРОБЛЕМИ, ЩО З НИМИ ПОВ'ЯЗАНІ	103
Торчило В. М.	БІЗНЕС НА ВІДХОДАХ В УКРАЇНІ	106
Тягунова Г.О.	ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ	108
Фещенко Д.М., Дичко А.О.	БІОГАЗ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	111
Фісюн А.М.	ФОРМУВАННЯ РИНКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	114
Харіна С.Ю.	ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	116
Центій О. А.	ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО – БЕЗПЕЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	119
Цимбалюк І. А.	ЕКОЛОГІЧНО-ЧИСТЕ БІОПАЛИВО - ПЕЛЛЕТИ	122
Чайка Т.О.	ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ОРГАНІЧНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА	124
Ященко М.О.	КУДИ ЙДЕ НАШЕ СМІТТЯ...	127

Секція 2

„СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ”

Асмолова Т.В.	ПРОБЛЕМИ НАСТАЧІ ЖИТЛА В УКРАЇНІ. ВИРІШЕННЯ КВАРТИРНОГО ПИТАННЯ В М.МИКОЛАЄВІ	130
---------------	---	-----

Список використаних джерел

1. Екологічний менеджмент: Навч. посіб. / За ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюка. — К.: ЦНЛ, 2004. — 407 с.
2. Екологічні проблеми природокористування в Україні. — К., 1996. — 17с.
3. Даценко І. Збереження здоров'я народу і охорона довкілля // Освіта і управління. — 2003. — Т. 6; № 2. — С. 149–152.
4. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і допов. — К.: Знання, 2004. — 309с.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ОРГАНІЧНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА

Чайка Т.О., к.е.н., асистент кафедри фінансів

Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні аграрний сектор економіки України поступово переходить до інноваційної моделі розвитку, що необхідно для створення умов суттєвого підвищення ефективності використання науково-технічного потенціалу аграрного сектора зокрема та держави взагалі, вдосконалення організаційно-функціональної структури аграрного сектора відповідно до умов ринку. Це сприятиме активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств, підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, забезпеченню продовольчої безпеки країни тощо. Однак, використання досягнень науково-технічного прогресу у більшості випадків призводить до зростання екологічного навантаження на ґрунти, водойми, атмосферу тощо.

Безвідповідальне ставлення сільськогосподарського виробника і безконтрольність держави за останні роки привели до колосальної втрати

чорноземів. Одним із чинників втрати чорнозему є водна ерозія, її розвитку сприяє інтенсивне розорювання схилів горбів, недотримання елементарних агротехнічних правил обробітку ґрунту. Вона зумовлює зміну не тільки фізичних властивостей, але й знищує гумусовий горизонт. Внаслідок цього помітно зменшуються запаси гумусу, азоту, фосфору, калію й інших поживних елементів, що свідчить про те, що ґрунт втрачає свою родючість [1].

Отже, постає актуальним питання щодо зміни системи обробітку ґрунту, яка б могла не лише зупинити ці процеси, а й забезпечити стійкий розвиток аграрного сектора економіки. Для цього, на нашу думку, сільськогосподарські виробники повинні використовувати ресурсозберігаючі технології, а саме органічне землеробство, яке б ґрунтувалося на сучасних інноваційних технологіях.

Подальший напрям розвитку органічного агровиробництва в Україні від постачальника органічної сировини низького ступеню обробки до ефективного господарювання з можливістю застосування високотехнологічних методів визначається, на нашу думку, системою освіти, консультаційними послугами та науковими дослідженнями (табл.).

Таблиця

Пріоритетні завдання щодо розвитку консультаційної й освітньої систем для забезпечення органічного виробництва в аграрному секторі економіки України

Учасник	Завдання
1	2
Урядові організації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення систематичної підтримки утворення та функціонування консультаційних установ. 2. Включення органічного сільського господарства до пріоритетних напрямів дослідження, що виконуються структурними підрозділами НАН України. 3. Проведення регулярних освітніх семінарів для існуючих і потенційних органічних фермерів на рівні регіональних органів виконавчої влади. 4. Координування наукових досліджень та освітньої сфери шляхом створення єдиної установи, яка б займалася вказаним напрямом досліджень – науково-дослідного центру органічного сільського господарства. 5. Остаточне закріплення положення щодо політики запобігання потрапляння ГМО до всього циклу органічного агровиробництва.

1	2
Неурядові організації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз освітніх, науково-дослідницьких і консультаційних послуг у сфері органічного сільського господарства з метою надання виробникам найбільш об'єктивної інформації про використання вказаних можливостей. 2. Забезпечення видання спеціалізованого журналу з метою публікації матеріалів на тему актуальних проблем органічного сільського господарства та оприлюднення результатів досліджень. 3. Активне використання ресурсів мережі Інтернет для ефективного розповсюдження спеціалізованої інформації. 4. Сприяння подальшому становленню системи консультаційних, освітніх і науково-дослідних установ у сфері органічного сільського господарства. 5. Проведення активної діяльності щодо видання (перевидання) підручників та актуальних матеріалів з органічного сільського господарства. 6. Налагодження координованої співпраці між Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством охорони навколишнього природного середовища України, Міністерством охорони здоров'я України, а також Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, що дасть можливість враховувати усі суттєві аспекти розвитку органічного сільського господарства, які виходять за межі компетенції окремих міністерств.
Освітні заклади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка, заохочення та інтенсифікація поширення інформації серед спеціалізованих суб'єктів, а також широкого кола громадськості з метою створення довіри споживачів та виробників до органічного сільського господарства загалом й органічного продовольства зокрема. 2. Введення спеціалізації "Органічне сільське господарство" на базі вищих аграрних навчальних закладів. 3. Впровадження органічного навчання шляхом введення біо-модуля у вигляді спеціалізації до існуючих спеціальностей за рахунок доповнення навчальних програм розділами, в яких буде розкрито специфіку та аспекти органічного виробництва у тому чи іншому виді діяльності. 4. Екологізація вищої аграрної освіти.
Система громадських організацій вітчизняного та міжнародного рівня (БІОЛан Україна, Федерація органічного руху України, IFOAM, FiBL)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка та представлення зацікавленим суб'єктам переліку норм етичного характеру, якими характеризується органічне сільське господарство. 2. Мотивація інтересів учасників органічного сільського господарства до створення різноманітних об'єднань аграріїв та/або переробників продукції (наприклад, асоціації виробників, ринкові кооперативи, мережеві об'єднання розрізаних торгівельних закладів і т. д.). 3. Підготовка плану дій у випадку настання несподіваної ситуації природно-кліматичного, економічного, а також правового характеру з метою належної підготовки до можливих незапланованих і непередбачуваних ситуацій. 4. Проведення власних, незалежних від державних, громадських заходів щодо мотивування споживачів до купівлі органічних продуктів харчування.

Джерело: розвинуто [2]

Розвиток органічного агровиробництва здатен забезпечити: зростання престижу держави в аграрному секторі; вагомі кроки з відродження АПК України; збільшення ринку екологічно безпечних продуктів харчування населення та

сировини для харчової промисловості; зростання експорту сільськогосподарської продукції; збереження і природне відтворення родючості українських земель; створення сприятливих умов для екологічнобезпечного розвитку сільських територій і соціальної сфери села, покращення добробуту селян; гармонійного поєднання екології з економікою, що відповідає концепції екологічної політики України.

Список використаних джерел

1. Романюк Л. Знищення чорноземів – катастрофа України [Електронний ресурс] / Л. Романюк. — Режим доступу : <http://blogger.com.ua/2010/знищення-чорноземів-катастрофа-украї/>.

2. Берлач Н. А. Розвиток консультаційної та освітньої системи в процесі становлення органічного сільського господарства в Україні та за кордоном [Електронний ресурс] / Н. А. Берлач. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/dip/2010_48/4-6.pdf.

КУДИ ЙДЕ НАШЕ СМІТТЯ...

Ященко М.О., студентка групи СМ 5/1

Миколаївський національний аграрний університет

В Україні накопичилося 30 мільярдів тон сміття, що складає в середньому 500 тисяч тон на кожен квадратний кілометр території. Таке сміття в природі не переробляється.

Проблема утилізації відходів є для України актуальною, оскільки країна виступає європейським лідером за кількістю відходів на душу населення. Водночас ситуація з їх утилізацією залишається на колишньому рівні. У більшості українців є лише один «сміттєвий» закон: не виносити сміття з хати ввечері, бо «гроші з будинку несеш». А от як і куди йде наше сміття — ми